

KUTSESTANDARD

Pärimuskultuuri spetsialist, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning selle edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Kutsestandardi kasutusala

- 1) tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine;
- 2) inimese kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel;
- 3) ametite kirjeldamine ja tutvustamine;
- 4) karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks;
- 5) koolitusvajaduse selgitamine ning koolituse planeerimine;
- 6) ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine;
- 7) kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Pärimuskultuuri spetsialist, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Pärimuskultuur on levinud suulise pärimuse või jäljendamise teel ning jaguneb aineliseks ja vaimseks kultuuriks ehk folklooriks (rahvaloomingu liigid: rahvaluule ja -muusika, rahvatantsud, mängud, traditsioonilised töökspidamised, teadmised ja oskused, rahvausund ja -kombestiku, käsitööoskus, rahvameditsiin, rahvapedagoogika jms).

Pärimuskultuuri spetsialist on isik, kes omab muusikalisi ja/või muid võimeid (jutuvestmine, tants, käsitöö jne) ning muid pärimuslikud töövõtteid, haridust ja kogemust tööks erinevate pärimusrühmadega (pärimusing, folkloorirühm jne).

Pärimuskultuuri spetsialist valdab vähemalt ühte pärimuslikku žanri (pillimäng, jutustamine, käsitöö jms). Pärimuse õpetamiseks või vahendamiseks valdab ta metoodikat.

Pärimuskultuuri spetsialisti töö eesmärk on pärimuse viljelemine, pärimusalase teabe vahendamine, pärimuskoolituste ja -sündmuste korraldamine ning osalemine koolitustel, õpitubades jne. Pärimuskultuuri spetsialisti töö eeldab iseseisvat tööd pärimusmaterjaliga (arhiivid, välitööd, pärimuslike žanrite praktiseerimine, regulaarne enesetäiendamine).

Pärimuskultuuri spetsialist toetab ja suunab oma tegevusega isiksuse terviklikku arengut ning aitab kindlustada vaimse ja ainelise kultuuripärandi säilimist ja järjepidevust. Suhtleb aktiivselt teiste pärimusekandjatega, on missioonitundlik ja õppimisvõimeline.

Pärimuskultuuri spetsialist on pärimuskultuuri ühte alavaldkonda sügavuti tundev ja selles tegutsev isik, kes töötab haridus- või kultuuriasutuses, kohalikus omavalitsuses, kodanikeühenduses, ettevõtluses, vabakutselisena jm.

Pärimuskultuuri spetsialist tase 6 valdab pärimuskultuuris oma valdkonda teoreetiliselt ja praktiliselt niivõrd, et võib korraldada kultuuri regiooni tasandil (Mulgimaa, Setomaa jne) pärimuskultuurialaseid tegevusi.

On eeskujuks ja osaleb pärimuskultuurialases paikkondlikus ja/või kogukondlikus tegevuses ja juhendab pärimuskultuuris osalejaid (õpitoad, rühmad, individuaalõpe jne).

Pärimuskultuuri spetsialisti kutsealal on lisaks Pärimuskultuuri spetsialist tase 6-le järgmised kutsed:

Pärimuskultuuri spetsialist tase 5 valdab pärimuskultuuris oma alavaldkonda teoreetiliselt ning praktiliselt (pillimäng jne). On eeskujuks ja osaleb pärimuskultuurialases paikkondlikus ja/või kogukondlikus tegevuses.

Pärimuskultuuri spetsialist tase 7 valdab pärimuskultuuris oma valdkonda teoreetiliselt ja praktiliselt niivõrd, et võib korraldada ja juhtida üle-Eestilisi ning rahvusvahelisi pärimuskultuurialaseid tegevusi (festivalid, konverentsid, teabetoad, sündmused, koolitused jne).

Analüüsib pärimuskultuurialast tegevust ja juhendab ning nõustab pärimuskultuuris osalejaid (sh 5. ja 6. taseme spetsialiste).

On tunnustatud pärimuskultuuri valdkonna juht ja/või uurija ning omab visiooni valdkonna tulevikust.

* Töötamisel õpetajana peab pärimuskultuuri spetsialist läbima seaduses nõutud pedagoogilise täienduskoolituse.

A.2 Tööosad

A.2.1 Eheda vaimse ja ainelise pärimuskultuuri rakendamine:

1.1 ühe või mitme pärimusliku praktilise tegevuse või tegevusvaldkonna valdamine (rahvamuusika, rahvatants, jutuveestmine, pärimuslikud töövõtted, ürituste korraldamine jne);

1.2 pärimuskultuurilises tegevuses osalemine;

1.3 paikkondlike ja/või kogukondlike traditsioonide levitamine;

1.4 erinevate sihtrühmade kaasamine;

1.5 pärimuslike tegevuste korraldamine;

2.3 väärtushoiakute kujundamine.

A.2.2 Juhendamine:

2.1 pärimusainese vahendamine;

2.2 õppematerjalide väljatöötamine ja koostamine;

2.3 nõustamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Töö/tegevus on loominguiline. Töö-/tegevuskeskkond võib olla erialati ja paikkonniti erinev, töö/tegevus kulgeb siseruumides ja/või väljas. Siseruumides kehtivad üldised bürooruumidele esitatavad tervisekaitsenõuded. Oluline on järgida ohutuseeskirju.

Tööaeg võib jaotuda ebaühtlaselt ja töökoormus on paindlik.

A.4 Töövahendid

Kasutab andmebaase, arvutiprogramme, arhiivimaterjale, kirjandust, audiovideo väljaandeid, audio-, video- ja tavapärast kontoritehnikat.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

loovus,
 avatus,
 sallivus,
 paindlikkus,
 järjekindlus,
 vastutustundlikkus,
 õpi- ja õpetamisvõime,
 suhtlemisvalmidus,
 algatusvõime,
 üldistamis- ja analüüsivõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

6. tasemel on nõutav kõrgharidus ja erialane täienduskoolitus ning tegevus erialal (8 aastat viimase 10 aasta jooksul).

* Erialase kõrghariduse olemasolul väheneb täienduskoolituse nõutav maht vähemalt poole võrra.

* Kutsega seonduvad erialad: huvijuht-loovtegevuse juhendaja (folklooriõpetaja), kultuurikorraldus (folklooriringi juhendaja), pärimusmuusika, rahvamuusika, rahvuslik käsitöö: rahvuslik tekstiil, rahvuslik metallitöö, rahvuslik ehitus, koreograafia (pärimustantsu suund), etnomusikoloogia, etnoloogia, folkloristika, etnobotaanik jt.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Pärimuskultuuri õpetaja/juhendaja/ringijuht, muusik, tantsuspetsialist, pilli- ja käsitöömeister, jutuveestja, kultuurikorraldaja/ -juht, rahvakultuurispetsialist, koolitusjuht, teadur.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Pärimuskultuuri spetsialisti kutse moodustub kolmest kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.2 ja B.2.3 (läbivad kompetentsid) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Eheda vaimse ja ainelise pärimuskultuuri rakendamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) Valdab vähemalt ühte praktilist tegevust (rahvamuusika, rahvatants, jutustamine, pärimuslikud töövõtted, ürituste korraldamine jne), kasutades valdkonnas tunnustatud rahvapärimuslikke mängu/töö/tegevusvõtteid. 2) Osaleb aktiivselt, järjepidevalt ja tulemuslikult kultuuriareenilises pärimuskultuurilises protsessis, lähtudes pärimuskultuuri ajaloolistest kihistustest, paikkondlikust ja/või kogukondlikust eripärast ning eristades ehedat ja uuenduslikku pärimuskultuuri. 3) Levitab järjepidevalt paikkondlikku ja/või kogukondlikku pärimuskultuuri enda tegevuse kaudu nii oma paikkonnas ja/või kogukonnas ja kultuuriareenilistel ettevõtmistel (levi- ja õppematerjalid) ja/või (nõustamis- ja koolitustegevus). 4) Loob regulaarselt toimivaid võimalusi pärimuskultuuri viljelemiseks (ringide/rühmade juhendamine/nõustamine; õpi ja/või töötubade läbiviimine ja/või kohalike tähtpäevade, pühade korraldamine jne), lähtudes oma kompetentsist ja piirkondlikust eripärast. 5) Korraldab projektide kirjutamist ja elluviimist, lähtudes paikkonna/kogukonna eripärast ja inimese vajadustest. 6) Kogub tagasisidet ja teeb kokkuvõtte oma tegevusest ja esitab ettepanekuid paikkonna/kogukonna paremaks toimimiseks pärimuskultuuris. 7) Osaleb ja räägib kaasa kultuuriareeni tasandil valdkonna ümarlaudades ja komisjonides, meedias jne. Hindamismeetod(id): portfoolio.	
B.2.2 Juhendamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) Orienteerub pärimusmaterjalides (arhiivid, muuseumid, elav esitus jms) ning valib sobiva pärimuskultuuri materjali ja edastamisviisi lähtuvalt sihtrühma eripärast, vajadusest ning olustikust. 2) Osaleb õppematerjalide koostamises, väljaandmises ja levitamises, lähtudes sihtrühma eripärast ja vajadusest. 3) Korraldab pärimuskultuuri koolitusi, sündmusi ja/või juhendab pärimuskultuuri alast paikkondlikku/kogukondlikku tegevust, lähtuvalt sihtrühma eripärast, vajadusest ning olustikust. Hindamismeetod(id): portfoolio.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.3 Pärimuskultuuri spetsialist, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) Kujundab pärimuskultuuri alaseid väärtusi, on oma tegevusega eeskujuks. 2) Täiendab ennast järjepidevalt pärimuskultuuri valdkonnas sh uurib süstemaatiliselt arhiivimaterjale ja loeb erialast kirjandust ning analüüsib enda ja paikkonna/kogukonna pärimuskultuurilist tegevust. 3) Mõjub usaldusväärselt, hoiab suhtevõrgustikku, tuleb toime konfliktidega, on salliv ja paindlik ning töötab tõhusalt meeskonnas. 4) Järgib oma töös kutsealaga seotud õigusakte. 5) Kasutab suhtlemisel korrektset riigikeelt tasemel B2 ning vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B1. 6) Kasutab arvutit tasemel AO1-AO3 ja AO12. Teadmised: 1. pärimuskultuur traditsioonilises külaühiskonnas ja tänapäeval;	

2. pärimuskultuuri ajalugu ja olemus;
3. pärimuskultuuri korraldustöö eripära ja põhimõtted;
4. valdkonna terminoloogia;
5. esinemiskultuur ja eetika;
6. tagasisidestuse põhimõtted;
7. suhtlemise alused;
8. õpikeskkonna loomise ja korraldamise põhimõtted;
9. nõustamise põhimõtted;
10. kogemusõppe põhimõtted;
11. õppematerjalide koostamise põhimõtted;
12. projekti juhtimise põhimõtted.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-29052013-3.4.2/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Ene Lukka-Jegikjan, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu Krista Sildoja, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu Õie Sarv, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Sofia Joons, Eesti Pärimusmuusika Keskus Ene-Mall Vernik-Tuubel, Haridus- ja Teadusministeerium Laura Liinat, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	29.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	28.05.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2359 Pedagoogika tippspetsialistid, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles

Inglise keeles	Specialist in Traditional Culture, level 6
Vene keeles	Специалист по традиционной культуре

C.3 Lisad

Lisa 1 [Kutsealased terminid](#)

Lisa 2 [Arvuti kasutamise oskused](#)

Lisa 3 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)